

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 77a (4)

IZDAN 1 MARTA 1937

PATENTNI SPIS BR. 12999

Avia akciová společnost pro průmysl letecký, Letnany, Č. S. R.

Uredjaj za zatvaranje pilotskog prostora u vazдушnim vozilima.

Prijava od 4 januara 1936.

Važi od 1 jula 1936.

Traženo pravo prvenstva od 5 januara 1935 (Č. S. R.).

Do sada poznati uredaji za zatvaranje pilotskog prostora u vazдушnim vozilima protiv vremenskih uticaja imali su različite nezgode. Do sada su najvećim delom bili upotrebljavani zaštitnici koji su se mogli pomerati unazad u odnosu na pravac leta, ili i podeljene zaštitne naprave, koje su bile bočno oslonjene. Ove naprave ipak ne omogućuju da se prema potrebi prostor za pilota samo delimično zatvori. Rukovanje ovim napravama je takode bilo srazmerno teško.

Predmet ovog pronalaska je uredaj za zatvaranje pilotovog prostora u vazдушnim vozilima pomoću pomerljivih žaluzija, koji uredaj omogućuje delimično zatvaranje u svaki željeni položaj, i takode je uvek pouzdano osigurana. Raspored kakvog podesnog nagomilača snage pruža tada mogućnost da se prostim odapinjanjem ovoga nagomilača iz svakog položaja žaluzije zaštitnika trenutno potpuno otvore.

Sušтина pronalaska sastoji se u tome, što se žaluzije na mestu pilotovog prostora vode uglavnom vertikalno, odgovarajući obliku tela vazдушnog vozila i što su upravljane jednim opštim mehanizmom, koji se stavlja u dejstvo sa jednog jedinog mesta.

Na priloženom nacrtu je šematički pokazan jedan primer izvodenja po ovom pronalasku. Sl. 1 pokazuje šematički celokupan raspored, a sl. 2 pokazuje presek kroz krivajnu ručicu koja je raspoređena u pilotovom prostoru.

Naprava se sastoji iz sledećih glavnih

delova: Jedna dvostruka vodilja *v*, koja je predviđena u karoseriji vazдушnog vozila, služi za vođenje obe žaluzije *c* i *d*, koje su pomerljive u pravcu prema gore i prema dole (upravno prema produžnoj osi tela vazдушnog vozila). Naprava za podizanje, koja je postavljena u pilotovom prostoru n. pr. u kakvom sandučetu *f*, upravlja užetom *b*, koje je vođeno preko valjaka i koje je vezano za žaluzije u tačkama I i II. Jedno gumeno uže *a*, koje je crtasto pokazano, deluje u napravi za vučenje kao nagomilač snage i na primer je za oba kraja užeta za vučenje vezano u tačkama II i III.

Mehanizam za stavljanje u dejstvo prema sl. 2 sastoji se iz jedne kutije *f*, koja je utvrđena na podesnom mestu u pilotovom prostoru. U kutiji je čvrsto postavljen jedan čep *n*, na kojem je obrtno postavljen jedan valjak *g*, koji pomoću tri čepa *l* zahvata sobom jednu zapiruću prstenastu ploču *i*, koja se pomoću tri opruge *m* pritiskuje u zahvat. Spojna ploča *i* zahvata i izupčani točak *j*, koji jednovremeno obrazuje spoljni deo kandžastog spojnika, koji je čvrsto vezan sa drugim valjkom *h*. Ovaj je valjak *h* postavljen obrtno na unutrašnjem delu *r* kandžastog spojnika, koji je (unutrašnji deo *r*) pomerljiv na čepu *n* i na četvorougaoanom delu krivaje *o*. Za odapinjanje nagomilača snage služi dugme *p*, čijim se pritiskom suprotno dejstvo opruge *q* pomera izvan zahvata deo *r* kandžastog spojnika.

Opisani uredaj funkcioniše prema sledećem: U prvobitnom stanju, kada je pi-

lotov zaštitnik otvoren, uže **b** je odvijeno sa valjaka **h** i **g** i gumeno uže **a** je opušteno. Pri prvom podizanju žaluzije namotava se uži na valjak **h**, koji je u zahvatu sa kandžastim spojnikom **r** i **j**, dok drugi valjak **g** usled klizanja zapirućeg točka ostaje u miru. Jednovremeno se zateže gumeno uže **a**. Ostavljanjem žaluzije **c** i **d** da stoje u proizvoljnom položaju, kao i pri potpunom zatvaranju zapada zapirući točak i u zupčani točak **j**, usled čega svaki položaj ostaje osiguran. Pri spuštanju žaluzije pomoću krivajae **o** oba su dakle valjaka čvrsto vezana, uže sa valjka **h** se ponovo odmotava, ali se namotava na valjak **g**, tako, da gumeno uže **a** ostaje trajno nategnutim.

Ova nategnutost sprečava dalje klizanje zapiračke naprave i pri podizanju ili spuštanju može se uže samo namotavati ili odmotavati. Gumeno uže u zategnutom stanju može dakle biti korišćeno u cilju brzog potpunog otvaranja žaluzija iz jednog proizvoljnog položaja zatvaranja, i to jednostavnim pritiskom na dugme **p**, čime se zupčani spojnik **r** pomera izvan zahvata, krivajae se oslobada, i zapirač **i** se dovodi u položaj izvan zahvata tako, da se oslobadaju oba valjka pri čemu se jednovremeno obe žaluzije svlače u otvoreni položaj.

Po sebi je razumljivo, da uredaj po ovom pronalasku može u detaljima biti različito menjan, a da se time ne izade iz okvira ovog pronalaska.

Patentni zahtevi:

1.) Uredaj za zatvaranje pilotskog prostora u vazдушnim vozilima pomoću pomerljivih žaluzija, naznačen time, što su žaluzije (**c**, **d**) uglavnom vodene vertikalno odgovarajući obliku tela vazdušnog vozila i spuštaju se u sa strane nepomični zaštitnik karoserije.

2.) Uredaj po zahtevu 1, naznačen time, što se žaluzije (**c**, **d**) uzajamno napspramno pomeraju i kreću se pomoću zajedničkog mehanizma (**f**), kojim se upravlja sa jednog jedinog mesta.

3.) Uredaj po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što je mehanizam za zatvaranje snabdeven kakvim nagomilačem snage (**a**), čije se dejstvo može proizvesti u proizvoljnom položaju nalaženja žaluzija (**c**, **d**) u cilju brzog otvaranja.

4.) Uredaj po zahtevu 1 do 3, naznačen time, što se nagomilač snage sastoji iz gumenih užadi (**a**) koja su zategnuta u napravi (**f**) za zatezanje mehanizma za zatvaranje.

